

KKV Körkép – 2012 / április: A kis- és közepes vállalkozások üzleti helyzete és hitelfelvételük alakulása

A Figyelő, az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) és a Volksbank Zrt. 2005 januárjában közös kutatást indított a kis- és közepes vállalkozások üzleti helyzetének, rövid távú kilátásainak feltárására és e cégcsoport üzleti helyzetét befolyásoló gazdasági és intézményi tényezők és hatások felmérésére. E vizsgálat során negyedévente összesen 300, a feldolgozóipar, az építőipar és a szolgáltatások területén működő céget kérdezzük meg, és elemezzük az eredményeket. A minta negyedévről negyedévre azonos szerkezetű marad, a megkérdezett vállalatok reprezentálják a kis- és közepes cégek csoportjának gazdasági teljesítményét és ágazati megoszlását.

Az előző év azonos időszakát, illetve az előző negyedévet figyelembe véve 2012 első negyedévében csökkent a magyar gazdaság teljesítménye. A KSH és az Ecostat gyorsbecslése alapján Magyarország bruttó hazai terméke 0,7%-kal (a naptári hatás kiszűrésével 1,3%-kal) csökkent 2012. első három hónapjában az előző év azonos időszakához viszonyítva, és az előző negyedévhez képest is 1,3%-os volt a visszaesés.

2012 első negyedévében tovább csökkent a kis és közepes vállalkozások jelenlegi üzleti helyzetére vonatkozó összes indikátor értéke, így jelenleg is alulmúlják az egy éve tapasztalt eredményeket. A jövőre irányuló várakozások a jelenre vonatkozó megállapításokkal ellenkező irányba változtak az elmúlt három hónap során: az indexek közül továbbra is csak a beruházási aktivitásé csökkent az előző negyedévhez képest, a többi mutató szintje emelkedett. Összességében a KKV Konjunktúraindex értékének stagnálása figyelhető meg 2012 áprilisában, amely így elmarad az elmúlt két év azonos időszakában mért szinttől. A Bizonytalansági Index az előző negyedévben regisztrált csökkenése után 2012 első három hónapjában ismét növekedett, ami azt jelenti, hogy fokozódott a vélemények különbözősége a kis és közepes vállalkozások jelenlegi és várható üzleti helyzetének megítélését illetően.

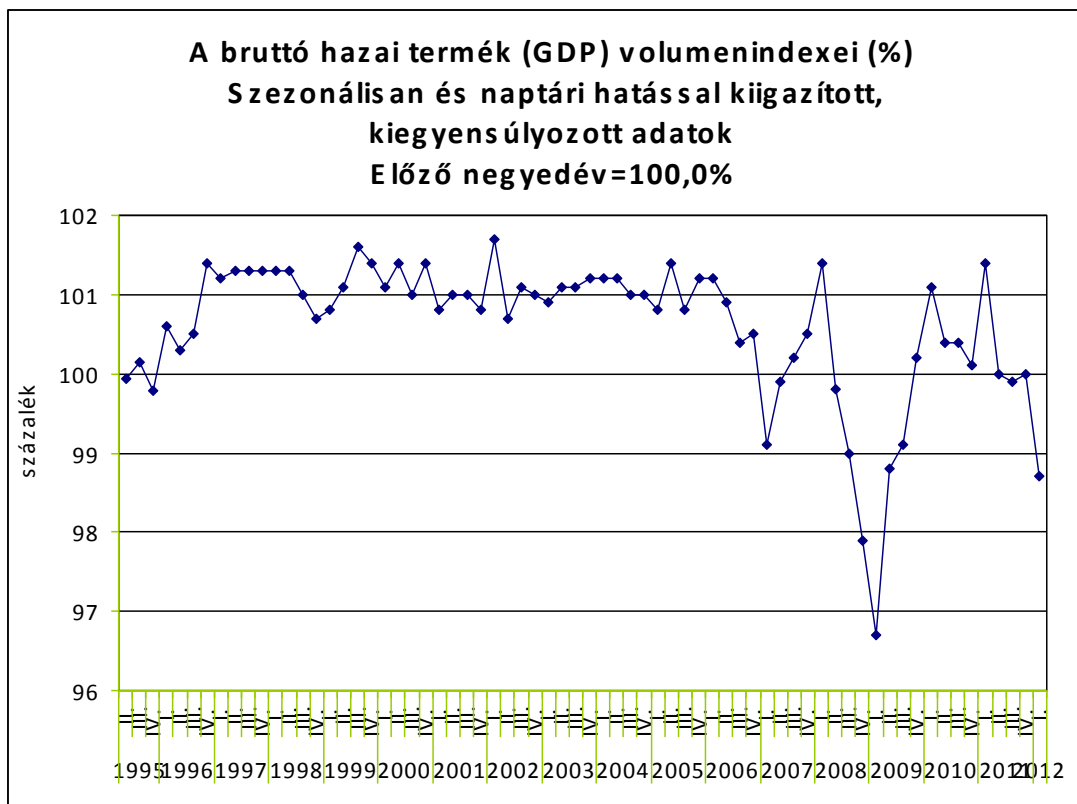
A megkérdezett kis- és közepes vállalkozások 67%-a rendelkezik valamilyen banki hitellel, ez az arány 4 százalékponttal volt magasabb a kérdés szempontjából legutolsó, 2011 októberi adatfelvételünkkor. A hitelek típusát tekintve megállapítható, hogy a cégek továbbra is leginkább forintban vannak eladósodva, és 2011 októberéhez képest 6 százalékponttal, mindössze 5%-ra csökkent a svájci frank hitellel rendelkező cégek aránya; emellett 4 százalékponttal, 37%-ra nőtt az euróban eladósodott vállalkozások aránya. Az elmúlt félév során a megkérdezett vállalkozások 19%-ával fordult elő, hogy egy banknál érdeklődtek a hitelfelvétel lehetősége iránt. Banki hitel iránt az elmúlt hat hónap során érdeklődő cégek 74% végül igényelt hitelt, és az érdeklődő vállalkozások 65%-a meg is kapta, vagy éppen elbírálás alatt van az igénylése. A cégek 14%-a végül a kedvezőtlen feltételek miatt nem vett fel hitelt, 12%-uk pedig azért, mert nem volt rá szükségük.

1. Konjunktúra

1.1. Bruttó hazai termék (GDP)

Az előző év azonos időszakát, illetve az előző negyedévet figyelembe véve 2012 első negyedévében csökkent a magyar gazdaság teljesítménye. A KSH és az Ecostat gyorsbecslése alapján Magyarország bruttó hazai terméke 0,7%-kal (a naptári hatás kiszűrésével 1,3%-kal) csökkent 2012. első három hónapjában az előző év azonos időszakához viszonyítva, és az előző negyedévhez képest is 1,3%-os volt a visszaesés (lásd az 1.1.1. ábrát).

1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei (%), szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, előző negyedév=100,0%; 1995. II. negyedév – 2012. I. negyedév

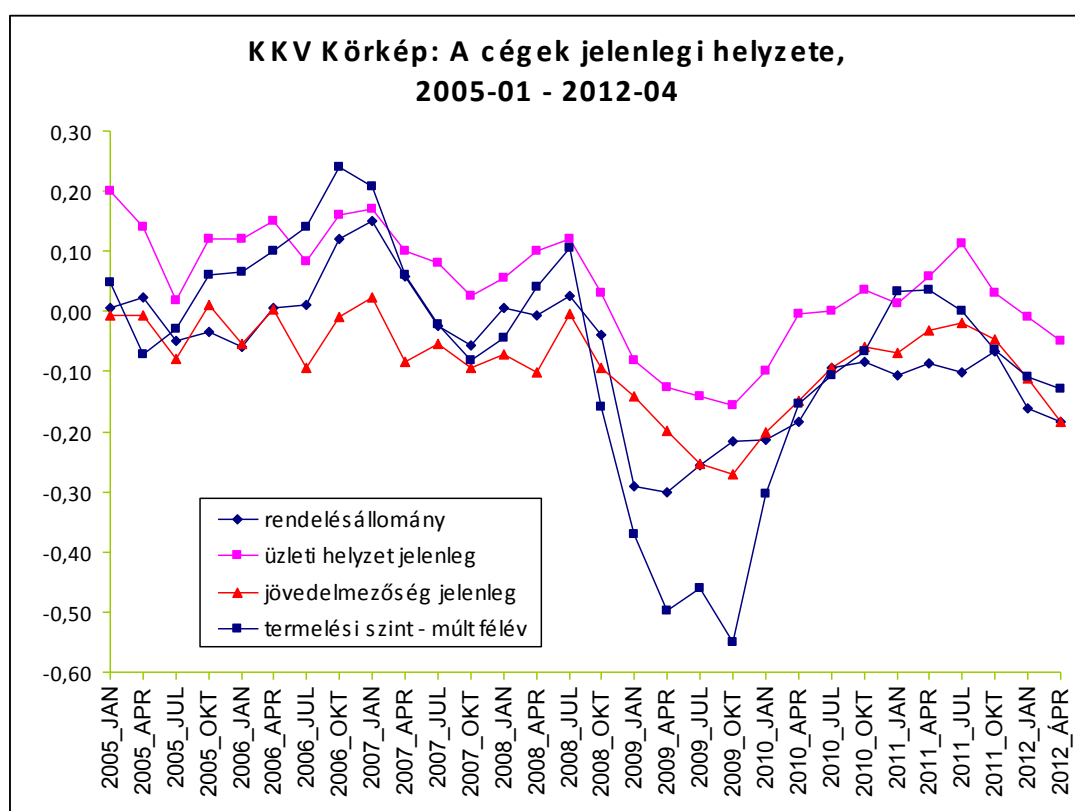

1.2. Konjunktúra- és Bizonytalansági Index

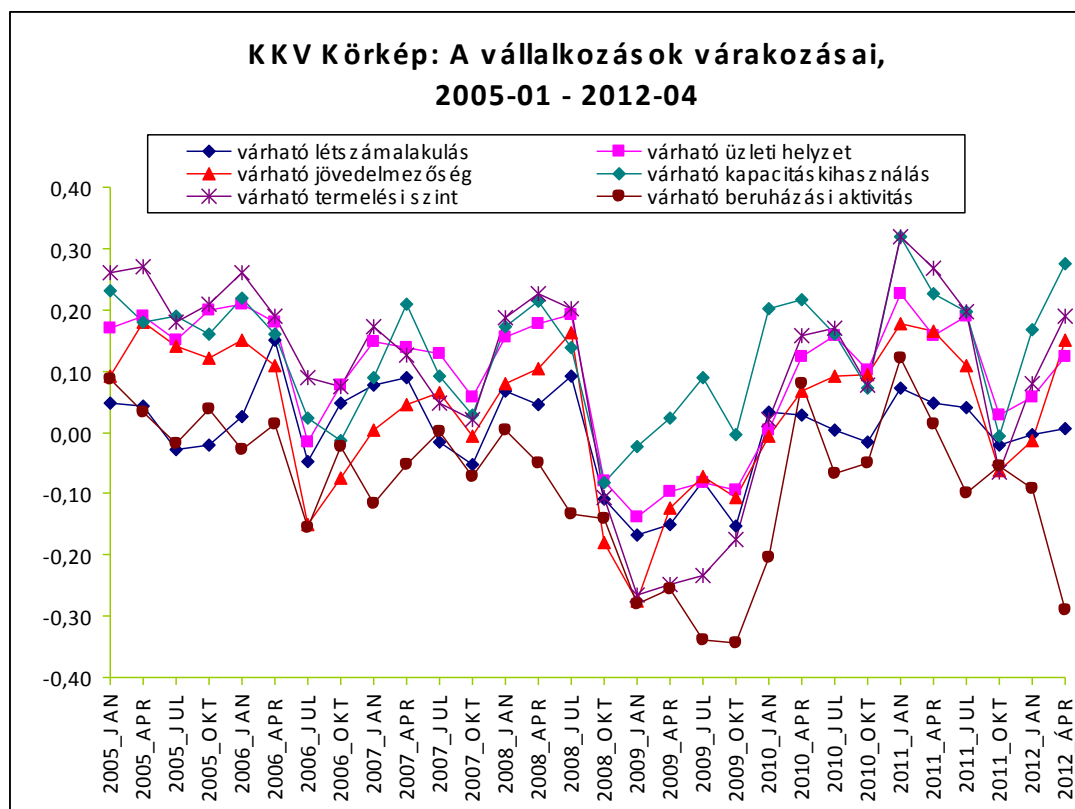
2012 első negyedévében tovább csökkent a kis és közepes vállalkozások jelenlegi üzleti helyzetére vonatkozó összes indikátor értéke, így jelenleg is alulmúlják az egy éve tapasztalt eredményeket (lásd az 1.2.1. ábrát). Az előző negyedévben megfigyelt helyzethez hasonlóan a jövőre irányuló várakozások a jelenre vonatkozó megállapításokkal ellenkező irányba változtak az elmúlt három hónap során: az indexek közül továbbra is csak a beruházási aktivitásé csökkent az előző negyedévhez képest, a többi mutató szintje emelkedett (lásd az 1.2.2. ábrát). Összességében a KKV Konjunktúraindex értékének stagnálása figyelhető meg 2012 áprilisában, amely így elmarad az elmúlt két év azonos időszakában mért szinttől. A Bizonytalansági Index az előző negyedévben regisztrált csökkenése után 2012 első három hónapjában ismét növekedett, ami azt jelenti, hogy fokozódott a vélemények különbözősége a kis és közepes vállalkozások jelenlegi és várható üzleti helyzetének megítélését illetően (lásd a 1.2.3. ábrát).

A konjunktúraindex csökkenése a cégek tulajdonosi háttérét tekintve a részben külföldi vállalkozások esetében, az exporttevékenységét figyelembe véve a kizárólag a belpiacra termelők körében, míg létszám-kategóriák szerint a legnagyobb (100 fő feletti) cégek között figyelhető meg az elmúlt három hónaphoz képest.

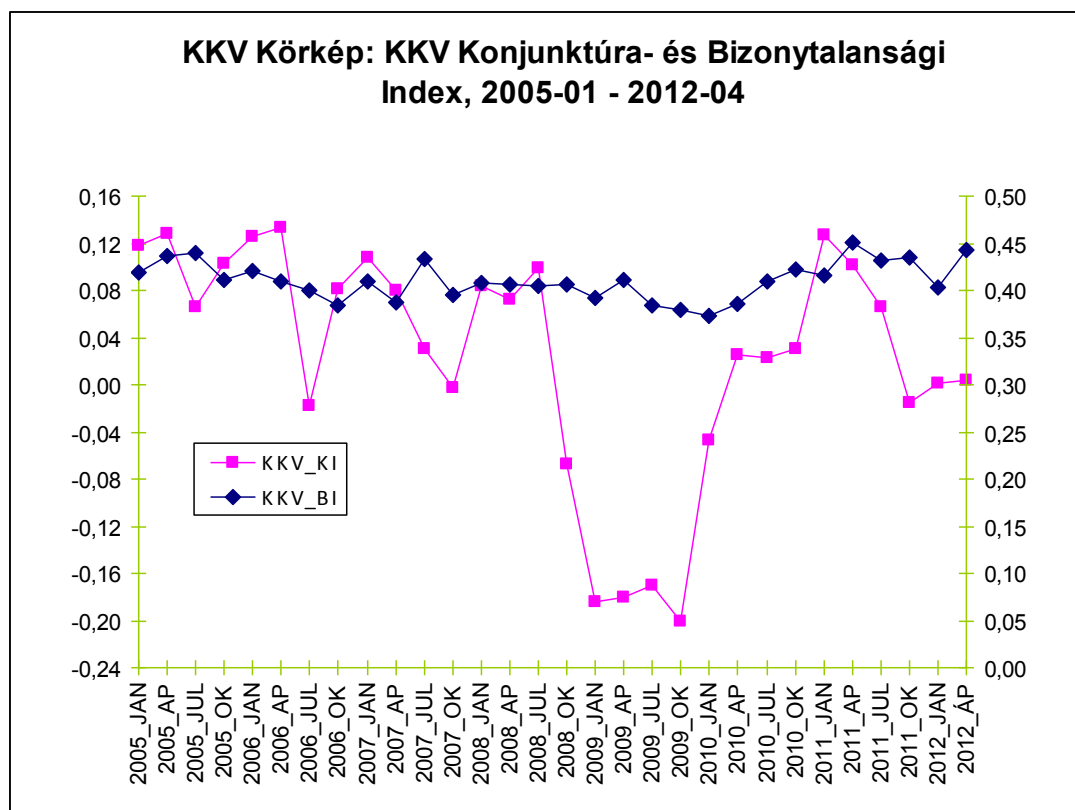
1.2.1. ábra: KKV Körkép: Konjunktúramutatók, 2005. január - 2012. április

1.2.2. ábra: KKV Körkép: Rövid távú várakozások, 2005. január - 2012. április

1.2.3. ábra: KKV Körkép: A Konjunktúra- és Bizonytalansági Index alakulása, 2005. január - 2012. április

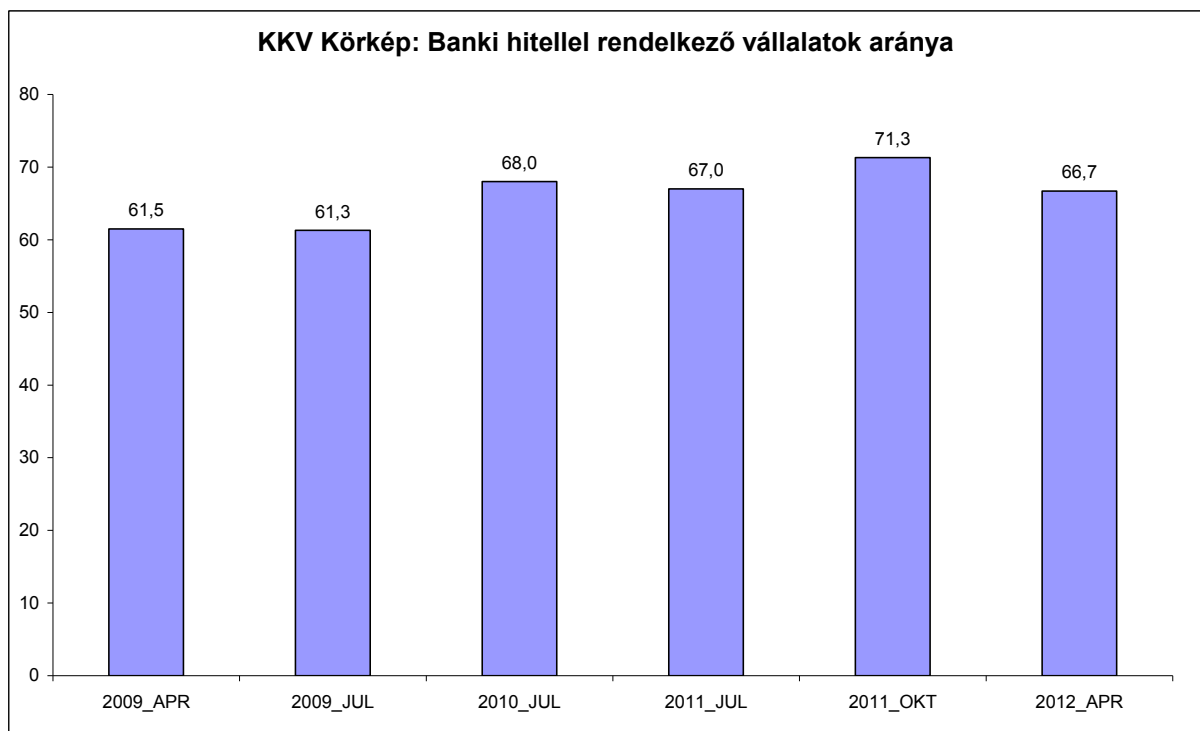

Megjegyzés: bal skála KKV Konjunktúraindex, jobb skála KKV Bizonytalansági Index

2. A hitelfelvétel alakulása

2012 áprilisában a megkérdezett kis- és közepes vállalkozások 67%-a rendelkezik valamilyen banki hitellel. A 2.1. ábra azt mutatja, hogy az elmúlt három év során meglehetősen stabil a hitellel rendelkező cégek aránya. A kérdés szempontjából releváns legutóbbi adatfelvétel időpontja, azaz 2011 októberé óta 4 százalékponttal csökkent a banki hitelfelvétellel élő vállalkozások aránya.

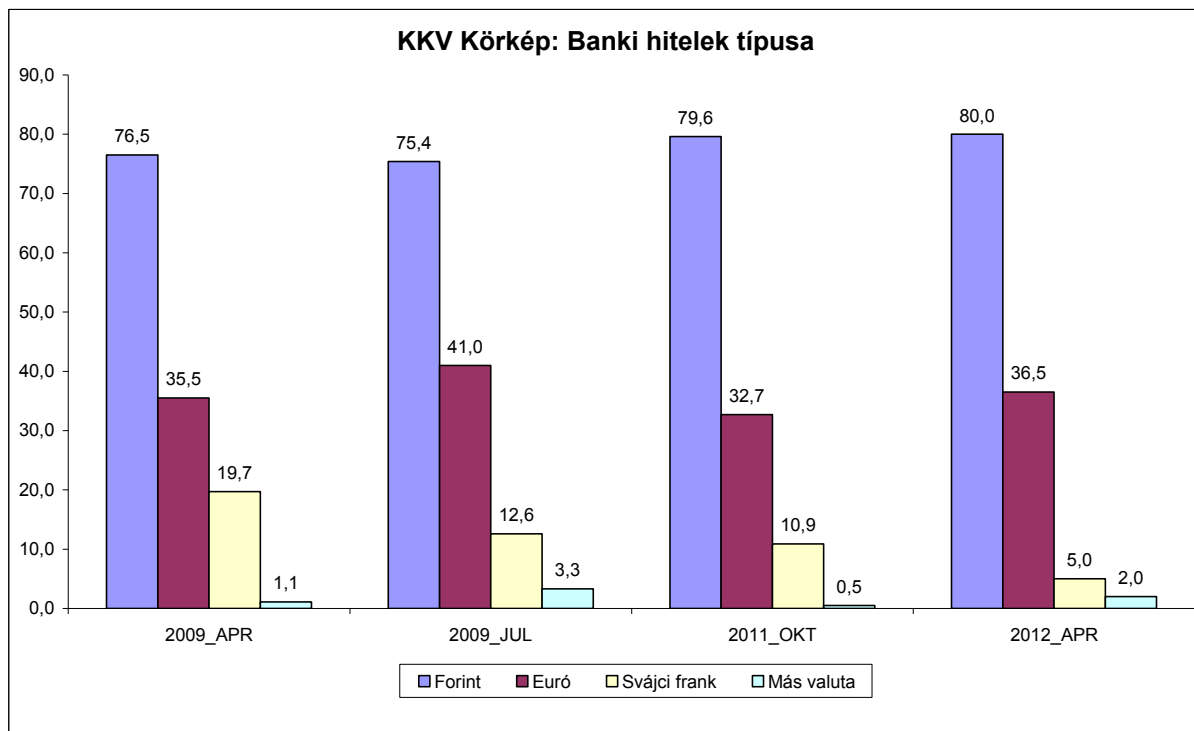
2.1. ábra: Banki hitellel rendelkező cégek aránya (%), 2009. április, 2009. július, 2010. július, 2011. július, 2011. október, 2012. április

Jelentős különbségek tapasztalhatóak a hitelfelvételben a cégek exporttevékenysége és tulajdonosi háttere alapján: a 2011 októberében tapasztaltakhoz hasonlóan most is a hazai tulajdonban lévő, illetve a belpiacra termelő cégek nagyobb arányban eladósodva, mint a külföldi kézben lévő, illetve exportáló vállalkozások, hiszen míg a tisztán magyar tulajdonosi hátterű vállalkozások 74%-a, illetve a kizárólag a belpiacon értékesítő cégek 70%-a rendelkezik banki hitellel, addig a tisztán külföldi tulajdonban lévő cégek 41%-a, illetve a döntően exportáló vállalatok 55%-a vett fel valamilyen bankkölcsönt. Az eredmények alapján a cégek mérete nincs hatással az eladósodottságra. Gazdasági ágak tekintetében továbbra is az építőipari és a kereskedelem területén működő vállalkozások eladósodottak a legnagyobb arányban: előbbiek 74%-a, utóbbiak 69%-a rendelkezik valamilyen banki hitellel (2011 harmadik negyedében 77%, illetve 82% volt a megfelelő arány).

A hitelek típusát tekintve megállapítható, hogy a cégek továbbra is leginkább forintban vannak eladósodva, és 2011 októberéhez képest 6 százalékponttal, mindössze 5%-ra csökkent a svájci frank hitellel rendelkező cégek aránya; emellett 4 százalékponttal, 37%-ra nőtt az euróban eladósodott vállalkozások aránya (lásd a 2.2. ábrát).

2.2. ábra: A banki hitelek típusa (%), 2009. április, 2009. július, 2011. október, 2012. április

Köszönjük, hogy válaszolt kérdőívünkre! A részletes tanulmány megtalálható a GVI honlapján: www.gvi.hu